

Bij het verschijnen van 'Regensoldaten' van Kristien De Wolf

door Willem Thies

De roman 'Regensoldaten' van Kristien De Wolf zou je een identiteitsroman kunnen noemen – maar niet in de zin dat hij een aan een bepaalde groep ontleende identiteit thematiseert: een gemeenschappelijke achtergrond of cultuur, met min of meer voorgeschreven en gedeelde waarden en normen, mens- en wereldbeeld. Nee, 'Regensoldaten' is een identiteitsroman omdat de protagonist op geheel eigen houtje een identiteit moet opbouwen, als afzonderlijk, eenmalig wezen, *from scratch*.

Het motto van de roman is, veelbetekenend, ontleend aan Nietzsche, aan diens werk 'Also sprach Zarathustra': het luidt: 'U moet uzelf willen verbranden in uw eigen vlam: hoe kunt u nieuw worden als u niet eerst as geworden bent?' En ja, de protagonist in 'Regensoldaten' moet eerst rotsharde bodem raken, volkomen *crashen*, zeggezegd, voor zij zichzelf weer bij elkaar kan schrapen, bij elkaar kan rapen, opkrabbelen en hergroeperen – voor zij zichzelf weer kan opbouwen. Nee, dit is niet juist: zij moet eerst te gronde gaan, te pletter vallen, ineensstorten, niet zodat zij kan *herrijzen*, maar zodat zij voor het eerst werkelijk kan *verrijzen*, voor het eerst kan opstaan, de wereld waarlijk kan zien, *zichzelf* echt in de ogen kan zien, kan *voelen*.

Dát is de (niet geringe) inzet van 'Regensoldaten': de of een eigen identiteit, de of een eigen kern vinden. De identiteit van de ik in de roman was vele, vele jaren lang toegeëigend – toegeëigend door anderen, in de eerste plaats door de moeder. Zij was andermans 'constructie', andermans 'verhaal'. Zij was niet haar eigen centrum, maar het centrum van haar ouders, en dan met name haar moeder. Haar identiteit werd

haar kindertijd en jeugd lang gedicteerd en bepaald door haar moeder. Tot zij zich ging losmaken – loswrikken, loshakken, en in het proces zichzelf beschadigde. Want ook dát is vervat in het motto ontleend aan Nietzsche: ‘U moet uzelf willen verbranden in uw eigen vlam.’

Autodestructie, zelfvernietiging, vóór autocreatie, zelfschepping. Er hangen in het huis van de protagonist weliswaar veel foto’s van haar, maar zónder context. En wat is iemand zónder context, zonder achtergrond, zonder inbedding? Iemand kan niet in een vacuüm bestaan – of als andermans construct. Zelfs eigen herinneringen zijn haar niet gegund – ook die worden als het ware gedicteerd door de moeder. Zij het gereproduceerd of deels gefabuleerd, wie wil het zeggen, maar hoe dan ook ‘geclaimd’ door de moeder, toegeëigend. Zijn het wel authentieke herinneringen, of enkel bedenksels of satirische hyperbolen van de moeder, constructies, fictie?

Wie op een leemte stuit, gaat vertwijfeld pogen dat vacuüm te vullen – misschien door de leegte te bezweren, of afleiding te zoeken van waar het werkelijk om gaat, zichzelf te verdoven of uit te schakelen, of zich te vergrijpen aan substituten voor een wezenlijk gebrek om de honger maar te stillen. Het gemis.

Maar uiteindelijk is dat alles escapisme, evasief gedrag. Men kan het lang volhouden, maar *wie* kan het lang volhouden, *wie* is men, *wie* is de ik? Wie staat er op uit de as, uit het puin, uit het gruis? Alles is opgegaan in vlammen, maar in de smeulende asresten ligt een onverwoestbare kern, een ik, een puurheid, iets zuivers: een eigen persoonlijkheid, met een eigen identiteit, een eigen geschiedenis, een eigen wil, een eigen streven, een eigen voorwaartse beweging, eigen dromen, eigen ogen, een eigen gevoel, een eigen tast, eigen zintuigen: een eigen wezen.